

Notat fra virtuelt møde i Udvalget for skovfrø og -planter (USP) tirsdag den 9. november 2021

Deltagere

Bjarne Pugholm Johansen (BPJ), Bruno Bilde Jørgensen (BBJ), Claus Jerram Christensen (CJC), Erik Dahl Kjær (EDK, formand), Gunnar Friis Proschowsky (GFP), Martin Jensen (MJ), Pernille Karlog (PK), Peter Ladegaard Jensen (PLJ), Søren Iversen (SI), Thomas Toftgaard (TT) og Ulrik Kejser Nyvold (UKN).

Fra Landbrugsstyrelsen deltog Kristine Riskær (KR), May Birkemose (MAB) og Heidi Madsen (HM).

Merete Buus var referent (REF).

Afbud

John Emil Norrie (JEN), Niels Otto Lundstedt (NOL) og Søren Hald (SH).

Dagsorden for mødet		
1.	Velkomst og godkendelse af dagsorden	
2.	Orientering fra LBST, NST og MST	
	a) Bekendtgørelse om førstligt formeringsmateriale	
	b) EU, herunder revision af direktiv og FOREMATIS ved LBST og EU's skovstrategi, samt liste over invasive arter m.v. ved MST	
	c) OECD	
	d) NordGen og EUFORGEN ved NST	
3.	Orientering fra Kåringssekretariatet	
4.	Orientering fra medlemmerne	
5.	Status på Landbrugsstyrelsens kontrol	
	a) Statistik, import og indsamling, omsætning i Danmark og aftalebaseret ordning	
	b) Økonomi	

Dagsorden for mødet		
6.	Diskussionspunkter	
	a) Nye skadevoldere i Danmark	
	b) Anmeldesskemaer til kåring	
	c) Minimum antal kloner og underretningspligt	
	d) Kommissionsbeslutning for forstligt formeringsmateriale om midlertidig ligestilling for afprøvet materiale	
	e) Store udfordringer med træer og grønt til Storbritannien	
7.	Eventuelt – herunder næste møde	

Informationer givet i skriftlig orientering forud for mødet er medtaget nedenfor i kursiv.

1. Velkomst og godkendelse af dagsorden

Erik Dahl Kjær (EDK) bød velkommen til mødet og forestod en kort præsentationsrunde, da Heidi Madsen fra Landbrugsstyrelsen deltog for første gang.

2. Orientering fra Landbrugsstyrelsen, Naturstyrelsen og Miljøstyrelsen

a) Bekendtgørelse om forstligt formeringsmateriale

Bekendtgørelse om forstligt formeringsmateriale er pt. i høring. Høringsmaterialet findes på Høringsportalen her: <https://hoeringsportalen.dk/Hearing/Details/65685>. Høringsfristen er den 25. november.

Der foretages primært følgende ændringer:

- *Der indsættes mulighed for at udstede administrative bødeforlæg i forbindelse med overtrædelse af påbud.*
- *Kåringslisten opdateres.*

Det er planen at opdatere betalingsbekendtgørelsen 1. juli 2022. Der er behov for præciseringer og vi vil se på mulighed for at opkræve gebyrer på anmeldelsestidspunkt for indsamlinger fremfor ved udstedelse af stamcertifikat, så det harmonerer bedre med kontroltidspunktet.

b) EU

Der har ikke været afholdt møder om forstligt formeringsmateriale i EU regi i 2021.

Revision af de 12 markedsdirektiver om frø og andet planteformeringsmateriale

EU's medlemsstater pålagde ved rådsbeslutning 2019/1905 i november 2019 EU Kommissionen at undersøge behovet for opdatering af det eksisterende regelgrundlag i form af de 12 markedsdirektiver om frø og planteformeringsmateriale samt at udarbejde en plan for en revision. EU-Kommissionen er i fuld gang med den ønskede revision. Kommissionen påpeger, at forstligt formeringsmateriale fortsat vil blive holdt adskilt fra de øvrige direktiver. Kommissionen sendte en foreløbig konsekvensanalyse i høring i juni 2021 på Kommissionens høringsportal "Have your say": <https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/13083-Plant-and-forest-reproductive-material-revised-rules- da>, som

udvalget fik en orienteringsmail om 30. juni 2021. Der er indkommet 66 hørings svar. Udkast til endelig konsekvensanalyse af de foreslåede ændringer vil blive sendt i høring samme sted ultimo november med 14 ugers høringsfrist. Kommissionen forventer at have et eller flere lovforslag vedtaget og klar til forhandlinger med Rådet og EU-Parlamentet med udgangen af 2022. Det er endnu uvist, om der bliver tale om forordninger og om kontrolforordningen vil komme til at gælde disse områder også.

Kommissionen har oprettet en særlig hjemmeside, hvor der løbende vil blive orienteret om revisionen: [Future of EU rules on plant and forest reproductive material](#).

Martin Jensen (MJ) spurgte til prydblantområdet og hvad der sker med forstligt formeringsmateriale som ikke er til skovbrugsformål. [Det er endnu uafklaret, men mange lande har givet udtryk for, at man ikke ønsker det medtaget/REF]

FOREMATIS

Det længe ventede FOREMATIS ligger nu klar på EU-Kommissionens hjemmeside:

<https://ec.europa.eu/forematis/>

Vi var først på året i tæt dialog med EU-Kommissionens dataeksperter for at få vores kåringsliste lagt op, men tekniske udfordringer muliggjorde det ikke den gang.

Nu har vi været til et nyt møde og gennemgået al data, hvordan det skal fremstilles for at programmet kan indlæse det samt noteret steder, hvor der er udfordringer. De udfordringer er vi ved at løse nu, og vores mål er at få data klar og uploadet i løbet af november.

May Birkemose (MAB) sagde, at vi har fået koordinater på de fleste arealer i form af koordinatpar fra bevoksningernes sydvestligste hjørne. Enkelte udestår. Der har vi indtil videre indsat koordinater på Landbrugsstyrelsens kontor i København, så de er nemt genkendelige. [Efter mødet er alle danske kåringer nu lagt ind i FOREMATIS. I finder data her:

<https://ec.europa.eu/forematis/> REF]

Thomas Toftgaard (TT) kvitterede for at data nu bliver lagt ind i FOREMATIS og spurgte til, om Landbrugsstyrelsen har mulighed for at trække i nogle tråde fx i forhold til at de tyske samarbejdsparter også bruger de opdaterede informationer i FOREMATIS. I Nordtyskland har myndighederne ikke opdateret deres frøkildeanbefalinger siden 2018 og der er sket en del på de danske frøkilder siden da. I Danmark er vi nået langt og det ville være godt, hvis man kan udnytte de danske frøkilder bedre. Og der kan FOREMATIS være et vigtigt redskab. MAB sagde, at vi gerne tager synspunktet med videre til de relevante myndigheder.

EU's skovstrategi

Pernille Karlog (PK) orienterede om, at EU-Kommissionen har udsendt en skovstrategi, som de kalder New EU Forest Strategy 2030, dvs. en skovstrategi der peger hen imod 2030. Det er en skovstrategi, der især har til hensigt at hjælpe til med at løfte de mål der er i EU's Biodiversitetsstrategi. Det er der derfor meget vægt på i skovstrategien, men der er også afsnit om mere almindelig skovdyrkning og skovbrugserhvervet. Det er et Kommissions oplæg, som ikke er endeligt eller bindende endnu. Den behandles i Rådet i begyndelsen af november. Et interessant element i forhold til udvalget er, at Kommissionen er begyndt at arbejde med nogle pledges/løfter, herunder et løfte om at man gerne vil plante 3 mia. ekstra træer i EU i forhold til det normale niveau og udover det, som man er forpligtet til at plante. Man ønsker mere skovrejsning i EU og op til det dobbelte af hvad det har været de seneste 5-7 år. Skovtilplantningsraten har været faldende de seneste 10 år og den ønsker Kommissionen øget. Kommissionen forventer forsyningsproblemer med frø og planter til skovrejsning og det

oplever Landbrugsstyrelsen allerede nu . Det er man opmærksom på, men svært lige at gøre noget ved det. Der er nedsat en EU-arbejdsgruppe, der arbejder med fire temaer, hvoraf et er miljøvenlig træplantning og skovrejsning, hvor man ønsker at give nogle retningslinier. Emnet favner bredt og omfatter også plantning af bytræer, parktræer, torvetræer, restaurering af skove efter storme og brand og lignende. I det foreløbige udkast til retningslinjer savnes i øjeblikket noget om skovrejsning på landbrugsjord og det har Danmark, støttet af andre lande, gjort opmærksom på, da vi ser det som det allervigtigste, når vi taler skovrejsning her i landet. Det er endnu uklart, hvordan skovstrategien med bilaget om 3 mia. ekstra træer lander , men det kan give en pejling af, at der er ønsker på EU-niveau om mere skovrejsning, flere planter og mere frø. Strategien kan læses her:

Link til EU-skovstrategi:

https://eur-lex.europa.eu/resource.html?uri=cellar:0d918e07-e610-11eb-a1a5-01aa75ed71a1.0020.02/DOC_1&format=PDF

Link til bilag om at plante 3 mia. ekstra træer:

https://ec.europa.eu/environment/pdf/forests/swd_3bn_trees.pdf

Søren Iversen (SI) havde svært ved at forestille sig, hvor de 3 mia. træer skal komme fra, qua de problemer vi allerede har med frøforsyning. Måske er der behov for at få løst op i nogle krav i relation til tilskuddene. Peter Ladegaard Jensen (PLJ) supplerede med, at der i Danmark er varslet mere skovrejsning og det er svært at se, hvordan bare den del skal forsynes, da der allerede i år er forsyningsproblemer. Planteskolerne har en fornemmelse af, at det tages for givet, at det sørger de for. Der er behov for en større forsyningsikkerhed uden, at der åbnes op for at tage al mulig genetik ind. Det nytter ikke noget, hvis det er begrænset af nogle snævre herkomststrammer og det er derfor nødvendigt, at der bliver set på det. Forsyningen af planter til markedet de kommende år er stærkt udfordret, da der ikke findes frø. TT bekræftede billedet, men tilføjede, at erhvervet er rigtig glade for de politiske målsætninger i Europa og Danmark. Men der er behov for en kontinuerlig forsyning, men også en kontinuerlig vækst uden store udsving i behov fra år til år. PLJ sagde, at rent frøteknisk er der nogle betydende hovedtræarter, som man ikke kan lagre over, hvis der fx et år er en meget stor høst. TT supplerede, at en af de ting, der måske skal ses på i skovrejsningsordningen, udover genetik og herkomst, kan være at se i retning af nåletræarterne og ikke kun på løvtræ i forbindelse med skovrejsning.

EDK sagde, at man i kåringsudvalget lægger vægt på forsyningsproblematikken, men det der kåres skal også være godt, men det er vigtigt, at barren ikke sættes for højt, når der er forsyningsproblemer. PLJ sagde, at selvom der er kåret mange egebevoksninger, så kan der være behov for frø fra andre lande, hvis der ikke høstes agern i Danmark et år. EDK spurgte om der er behov for at lempe importreglerne fx for eg fra Syd norge nogle år? Og at begrænsningerne ligger i proveniensvalg i tilskudsordningen. Ulrik Kejser Nyvold (UKN) supplerede, at der er nogle tidsmæssige udfordringer i forhold til at nå at få tilsagn til, at materialet kan blive godkendt i en mangelsituation. Desuden oplyste UKN, at de monitorerer 30-35 egebevoksninger årligt, og der har ikke været noget at høste igennem mange år. Så de er aktive og virksomhederne høster alt, hvad de kan. Gunnar Friis Proschowsky (GFP) sagde, at det er hele Nordeuropa, der mangler egefrø pt. Og der er begrænsninger i at tage frø ind fx fra Polen, da ikke alle arter accepteres under ordningen. Desuden kan det være svært at få godkendt visse frøkilder af eg, hvis de fx ikke er så retstammede som ældre godkendt materiale. Og i eg er der en sammenhæng mellem vækstform og frøsætning.

Bruno Bilde Jørgensen (BBJ) bekræftede, at der i eg er godkendt rigtig mange bevoksninger. På seneste møde i kåringsudvalget, blev det drøftet om man kunne have færre grupperinger, da de laveste rangerede gruppe af ukendt oprindelse måske ikke er så lette at sælge, som en kendt afprøvet oprindelse. Der er nedsat et lille udvalg, der skal se på denne problemstilling.

Kristine Riskær (KR) lovede at tage sagen med til Landbrugsstyrelsens tilskudsenhed. EDK bekræftede, at det er vigtigt at se på, hvor man sætter grænsen ikke bare når man kårer, men især også, når man sætter grænsen for, hvad man kan give tilskud til. PK sagde, at dokumenterne om EU-skovstrategien har været til kommentering i Landbrugsstyrelsens skovrejsningskontor, men at det måske også skulle forbi Planter & Biosikkerhed, hvilket KR bekræftede. PK vil bringe emnet videre til EU-Kommissionen, at Danmark er meget opmærksom på, at der allerede er forsyningsmangel på hele plante- og frøområdet og at den kun vil blive styrket med de planer, der nu bliver lagt i EU.

EDK sagde, at Glasgow-deklarationen også bidrager til mangelvaresituationen af frø.

EU-liste over invasive arter

Gerbrich Koudenburg (GK) fra Miljøstyrelsen orienterede sidste år om arbejdet med at opdatere EU-listen over invasive arter. GK oplyser, at der ikke er sket så meget ift. den kommende opdatering af EU-listen siden sidste år og de har pt ikke mulighed for at oplyse hvilke arter, der kommer på listen, da afstemning først er i 2022. GK forslår at deltage på mødet næste år, hvor de både er lidt nærmere opdatering af EU-listen 2023, ved hvilke arter, der er opført på EU listen i 2022, og kan præsentere resultaterne af konsensuskonferencen (se nedenfor).

Der foreligger risikovurderinger for de invasive arter, der er i spil til næste opdatering af EU listen (ultimo 2023). Arterne skal først have godkendt deres risikovurderinger i det videnskabelige forum, hvilket foregår i 2021 og 2022. Følgende planter er pt. i spil til opdatering af EU-listen over invasive arter i 2023:

- *Broussonetia papyrifera (Paper mulberry) Papirmorbærtræ*
- *Cortaderia selloana (Pampas grass)*
- *Crassula helmsii (Swamp stonecrop or New Zealand pigmyweed) Newzealandsk korsarve*
- *Fallopia japonica - F. sachalinensis - F x bohémica (Japanese knotweed - Giant knotweed and their hybrid) Japansk pileurt, kæmpepileurt og hybrid-pileurt*
- *Delairea odorata (Cape ivy)*

Bemærk, at overgangsperioden for rynket rose (rosa rugosa) og glansbladet hæg (prunus serotina) udløber ved udgangen af 2021 jf., Bekendtgørelse om invasive arter nr. 1285 af 12/11/2018. Efter d. 1.1.2022 er det ikke længere tilladt at sælge glansbladet hæg eller rynket rose (navngivne sorter af Rosa rugosa, der ikke formerer sig ved rodskud, er ikke omfattet af forbuddet).

Miljøstyrelsen afholder 17. november 2021 en konsensuskonference om invasive arter. Formålet med konsensuskonferencen er at revurdere hvilke ikke-hjemmehørende arter, der er invasive i Danmark. Den seneste konsensuskonference blev afholdt i 2015. Det er Aarhus Universitet, der arrangerer og afholder konsensuskonferencen. Resultaterne af konsensuskonferencen offentliggøres medio 2022.

Bjarne Pugholm Johansen (BPJ) supplerede med, at de er i dialog med Miljøstyrelsen for at sikre, at informationerne kommer ud til både planteskoler og plantecentre. Konferencen, der nævnes er for forskere, men interessenter har mulighed for at kommentere på resultaterne. Erhvervet har en bekymring i forhold til om bjergfyr er kandidat til den danske forbudsliste.

c) OECD

Væsentlige konklusioner fra virtuelt årsmøde 11.-12. oktober 2021:

- *Slovenien er nyt medlem af OECD Forest Seed Scheme*
- *Belarus har søgt om medlemskab. Sekretariatet er i proces med evaluering af deres lovgivning.*
- *Der er 12.000 € i underforbrug på 2021 budgettet*
- *Burkina Faso, Rwanda og Uganda har ikke betalt for medlemskab i en længere årrække. Burkina Faso har nu betalt udestående. Burkina Faso skal have et evalueringsbesøg efter reglerne pga. de mange års økonomiske udestående. Rwanda og Uganda har fået til årets udgang til at betale udeståender med krav om et efterfølgende evalueringsbesøg for opretholde deres medlemskaber. Hvis de ikke betaler udeståenderne ryger de automatisk ud. De kan først certificere igen efter en vellykket evaluering.*
- *De foreslåede definitioner af kloner blev vedtaget og gælder fra 1. januar 2022. Det samme gælder de reviderede certifikater for kloner og klonblandinger m.v.*
- *De foreslåede ændringer til regler om sporbarhed blev vedtaget og træder i kraft 1. januar 2022. Retningslinier for sporbarhed i relation til produktion og certificering af frø blev vedtaget og vil blive offentliggjort på OECD's hjemmeside for forstligt formeringsmateriale.*

CJC spurgte til Georgiens status som OECD land. MAB svarede, at det har vi ikke hørt om.

d) NordGen og EUFORGEN

Samarbejdet i såvel nordisk som europæisk regi har – som følge af Corona-pandemien – været virtuelt. Aktiviteterne kan derfor i høj grad følges af alle, men uden den samme kontakt med kolleger undervejs.

NordGen

I NordGen er i efteråret afholdt en virtuel konference over to dage om bl.a. klimaforandring og forædling af skovtræer.

I foråret blev afholdt en temadag om somatisk embryogenese og stiklingeformering.

NordGen har netop udgivet en rapport med statistik for frø- og planteforbruget i Norden.

Nyheder m.m. kan findes her <https://www.nordgen.org/category/skog/>

Det er også muligt at tilmelde sig et nyhedsbrev på samme side.

EUFORGEN har udgivet en publikation "Genetic aspects linked to production and use of forest reproductive material (FRM)", der behandler spørgsmål om bl.a. tilsigtet og utilsigtet påvirkning af diversitet i såvel frø- og planteforsyning som ved skovforyngelse.

Endvidere arbejdes med at skabe overblik over skovgenetiske ressourcer i Europa og globalt. Det sidste som del af til FAOs igangværende arbejde med "The Second Report on the State of the World's Forest Genetic Resources".

Nyheder og nyhedsbreve er her <http://www.euforgen.org/about-us/news/>

EDK sagde, at vi i Danmark har lavet forsøg med ikke hjemmehørende materiale for at se, hvad der kan bruges. Der er to trends: hvordan sikrer vi stabilitet under disse klimaekstremer og hvor meget kan vi flyttet tingene, uden at det går galt. Der er derfor brug for nogle generelle forskningsbaserede anbefalinger. Måske kan FOREMATIS også være med til at hjælpe med at vurdere, hvilket materiale, der kan være relevant.

3. Orientering fra Kåringssekretariatet

Vi har modtaget følgende status for kåringsarbejdet 2021 og 2020 fra kåringssekretariatet:

Status 2021:

- *Der er afholdt 2 ordinære kåringsture med hele udvalget den 2. juni og 16. august inklusive overnatninger for hele udvalget, og desuden er afholdt 4 stk. 2-mandsbesigtigelsesture af frøplantager, hvor der forinden forelå et grundigt analysearbejde indsendt sammen med anmeldelserne. På særturene har en fagekspert (Ulrik Bräuner Nielsen 3 ture vedr. grøntproduktion, Jon Kehlet Hansen, 1 tur vedr. genetik) deltaget foruden sekretæren (3 ture), og et andet medlem af udvalget (Christian Als, 1 tur). Notater fra disse 4 særture er indarbejdet i de to referater fra kåringsturene, som der henvises til. Bilag 1a giver en status for årets kåringsarbejde 2021. Antal anmeldelser og heraf afledte aktiviteter har været usædvanlig høj i år. Der er indkommet 22 anmeldelser, hvoraf en anmelder efterfølgende ønskede at udskyde en anmeldelse til 2022. De 21 anmeldelser er indkommet rettidigt til Planter & Biosikkerhed og cc sekretæren (er en ny procedure) inden den 1. april, hvilket er meget positivt. Der indkom dog en anmeldelse for sent i fht. afholdelse af kåringsturen den 16. august, hvorfor denne anmeldelse ligeledes er udskudt til 2022 (anm. nr. 959 og 978). 19 anmeldte frøkilder er indstillet til kåringer, og 1 anmeldelse er afvist (anm. nr. 964). Der er indstillet 11 frøkilder til grøntproduktion, heraf 9 frøplantager med nordmannsgran som afprøvet (FP.1002, FP.2003, FP.273, opgradering fra kvalificeret: FP.246, FP.251, FP.254, FP.259, FP.265, FP.266) og 2 frøplantager med *Abies Bornmülleriana* som afprøvet (FP.1005, FP.267 (opgradering fra kvalificeret)). Til vedproduktion er indstillet 8 frøkilder, heraf 1 frøplantage med douglasgran som afprøvet (FP.659) og 1 frøavlsbevoksning som udvalgt (F.872). Der er indstillet 1 frøplantage med sitkagran som afprøvet (FP.652). Der er desuden indstillet 5 frøavlsbevoksninger som udvalgt for hhv. 2 stilkeg (F.869, F. 870), 1 ægte kastanie (F.868), 1 ær (F.871), 1 østrigsk fyr (F.873). Vedr. værn- og læformål er indstillet 2 frøavlsbevoksninger, som samtidigt er indstillet til vedproduktion som udvalgt (F.871, ær og F.873 østrigsk fyr). Der er netto indstillet 12 nye frøkilder og opgraderet 7 frøplantager til grøntproduktion i 2021 - se bilag 1a.*
- *Der er efter distriktsønske nedlagt 23 kåringer i 2021 (dato: 9. nov. 2021), hvoraf alle er frøavlsbevoksninger (11 stilkeg, 4 bøg, 1 rødell, 1 ær, 3 nordmannsgran, 1 nobilis, 1 *Abies grandis*, 1 douglasgran) (Tabel 1). Den samlede nedgang i 2021 var 11 frøkilder, da der er tilkommet 12 nye frøkilder (7 frøplantager var kåret tidligere som kvalificeret og opgraderet til afprøvet) og afmeldt 23 frøkilder. Nettoafgang for året var 17 frøavlsbevoksninger og tilgang med 2 afprøvede frøplantager til vedproduktion og 4 afprøvede frøplantager til grøntproduktion.*
- *Status for udvikling af nye frøkilder fremgår af tabel 2 nedenfor. Frøplantagers antal øges, og frøavlsbevoksningers antal falder.*
- *Der er i 2021 ikke indkommet indstillinger til kåring i formålskategorien biomasseproduktion og alléer og parkanlæg.*

- *Der er indgået kontrakt og databehandlerkontrakt mellem IGN og Planter og Biosikkerhed.*
- *Sekretariatet har været behjælpelig i fht. Planter & Biosikkerhed bl.a. med at udforme nye anmeldelseskemaer mv. samt anden rådgivning i forbindelse med kåringsarbejde/herkomstkontrol.*

Status 2020:

- *Status for kåringsarbejdet 2020 (Bilag 1B). Der er indkommet 6 anmeldelser, fordelt på 1 til grøntproduktion (afprøvet) og 5 til vedproduktion (udvalgt, afprøvet), heraf 2 opkvalificering fra kvalificeret til afprøvet. Genbesigtigelse af 1 frøplantefrøplantage (SSO) til vedproduktion og værn- og læ (kvalificeret). Søren Hald og Christian Als genbesigtigede på udvalgets vegne FP.296, SSO, Anebjerg, NST Søhøjlandet den 7. august 2020. En kåringsstur blev afholdt den 18.-19. august på Sjælland og i Jylland.*
- *Der er i 2020 ikke indstillinger til kåring i formålskategorien biomasseproduktion og alleer og parkanlæg.*
- *Der er efter frøkildeerjers ønske nedlagt 2 frøkilder i 2020, F.836 vortebirk og FP.789 dunbirk, begge Dyrelund den 5. august 2020.*

Referat fra kåringsrejserne 2021 er vedhæftet mødeindkaldelsen.

BBJ orienterede om, at det havde været et usædvanligt år med mange anmeldelser og afkåringer. Der blev modtaget 21 anmeldelser rettidigt. 19 kåringer er indstillet til godkendelse, heraf er der 12 nye kåringer, 7 opgraderinger og 1 som blev afvist. Der var to dobbeltkåringer til vedformål og værn og læ. Desuden er der foretaget 23 afkåringer.

På kåringsmødet den 16. august blev drøftet minimumsantal kloner i frøplantager. Tommelfingerreglen hidtil har været, at man helst ikke skal under 20 kloner, når der er tale om vedproduktion og værn- og læformål. Bekendtgørelsen præciserer, at man for de øvrige formål kan benytte et mindre antal kloner.

Kåringsudvalget havde i forbindelse med drøftelse af klonantal i frøplantager et ønske og anbefaling om transparens vedrørende effekten af genetiske tyndinger på klonsammensætningen løbende. Dvs. at klonantal/rameter følges fra etablering for de enkelte genetiske tyndingsindgreb til afsluttende tynding. Frøplantagens indhold - og dermed frøets forventede egenskaber - vil formentlig ændres over tid, og det er derfor relevant information for brugerne at kunne søge oplysning om frøplantagens aktuelle sammensætning. Information ved hver genetisk tynding i en skabelon sendes til Planter & Biosikkerhed og cc til sekretæren.

TT kommenterede den danske kategori værn og læ, som i nogle tilfælde bliver misforstået i international sammenhæng. I forbindelse med mangelsituationer kan fx nævnes birk, som der er stigende efterspørgsel på i forhold til skovrejsning og i forhold til skove sydpå. BBJ sagde, at der er forskellige kriterier for værn og læ hhv. vedproduktion, så der er risiko for udvanding, hvis man kan flytte noget fra værn og læ over i den anden kategori.

Claus Jerram Christensen (CJC) spurgte til frøkilderne i urørte skove og hvilken betydning, det har. GFP sagde, at der bliver udlagt ret store arealer i øjeblikket og der er klare retningslinier for, hvordan det skal foregå. Gælder både forsøg og frøproduktion, at man kan fortsætte med driften, hvis det kan ske i samklang med den overordnede interesse for biodiversitet. Man må gerne rydde, fælde m.v. men ikke fjerne træet fra skoven. I nationalparkerne må man ikke have kommerciel aktivitet, som fx skovfrø, så der kan være et problem, hvis der ligger frøkilder

der. I Naturstyrelsen har der været en udvikling i retning af frøplantager, så der er færre gamle kåringer og der bliver ikke udlagt urørt skov i skovrejsningsområderne. CJC sagde, at for pyntegrøntarterne kan der være behov for gødning og insektbekæmpelse i forhold til status som urørt, hvad sker der her? GFP svarede, at det sker der ikke ændringer i, men Naturstyrelsen kører i princippet pesticidfrit.

4. Orientering fra medlemmerne

CJC orienterede om, i lyset af tilskudspunktet tidligere på mødet, at de har kæmpet for at overgemte juletræskulturer kan bruges til privat skovrejsning i stedet for at afdrive dem og begynde helt forfra. I lyset af at der mangler frømateriale kunne en gammel juletræsplantage bruges som ammekultur, som man plantede ind under, men der har ikke hidtil været mulighed for at få tilskud inden for privat skovrejsning, selvom der er fordele både for samfundet og producenten.

BPJ ville gerne dele glæden over aftalen den 4. oktober om omstilling af dansk landbrug, hvor der nu er sat et væsentligt større beløb af til privat skovrejsning i en lang periode. Samtidig åbnes der også op for kommunerne i 2023. Rammen er hævet over årene fra 30 mio. kr. over 70 mio. kr. til fremover 90 mio. kr.

SI nævnte, at når der søges dispensationer til skovrejsning, skal der søges dispensation til hvert projekt, fremfor at give dispensation til det enkelte parti, som i tilfældet her vedrører lind. Det er ressourcekrævende fremfor at sige, at i år godkendes et konkret parti lind, som så må bruges til skovrejsning, når der er mangel på planter. PLJ tilføjede, at der er brug for en smidig og hurtig håndtering af dispensationsansøgninger og nævnte eksemplet med stilkeg fra Polen, hvor der ikke længere er materiale tilgængeligt, når man endelig får en dispensation. EDK sagde, at hvis man hele tiden skal søge dispensation, så skal der måske også ses på reglerne og hvad man generelt kan bruge til skovrejsning.

5. Status på Landbrugsstyrelsens kontrol

a) Statistik, import og indsamling, omsætning i Danmark og aftalebaseret ordning

Kontrol

Der er anmeldt 94 indsamlinger her i dette efterår. Vi har planer om at køre kontrol på ca. 25 indsamlinger. I høståret 2020-21 var der 25 anmeldelser, som endte med at blive fuldført, og der var kontrol på de 15. Kontrollerne var fordelt på 7 forskellige træarter, Abies normanniana var overrepræsenteret både i antal anmeldelser og antal kontroller.

Omsætningskontrollen forløber planmæssigt og her er intet at berette. På indberetning af omsætningen er det vores indtryk, at vi får flere og flere indberetninger ind indenfor fristen, og vi dermed bruger mindre tid på at rykke for disse. Da vi (igen) har haft udskiftning af en medarbejder på ordningen, er der desværre nogen, som vi har haft rykket for, men som viste sig at være indberettet til tiden.

Der har tidligere været meget manuelt arbejde i registrering af indberetningerne om omsætning i Danmark, grundet IT problemer. Vi har fået lavet en IT løsning på dette, som vi nu er ved at lære at kende. Vi håber, at dette betyder mindre tastearbejde og færre fejl, og at vi snart igen kan begynde at dele data med øvrige EU lande. Ovenstående har betydet, at vi i sommers har indberettet omsætningen til OECD for perioden 1. august 2019 til 31. juli 2020.

Den aftalebaserede ordning vil blive opdateret med nye henvisninger til priser, og hjemmesiden vil blive opdateret med tilmeldte virksomheder. Der er fortsat 12 tilmeldte virksomheder.

Statistik

Statistikken for 2020-2021 har været en relativt let omgang i forhold til opfølgningen, der blev lavet sidste år. Data var tilgængeligt og der havde ikke været den helt store indsamlingsaktivitet. Data er medtaget i bilag til dette notat. Vi modtager gerne kommentarer.

Statistikkerne fra perioden 2016-2020 bliver vi desværre nødsaget til at lukke. Vi tager de seneste indkommende kommentarer med, inden vi lægger det endelige materiale på hjemmesiden, samtidigt med ovenstående for 2020-2021. Der er desværre en del mangler i det data, vi har tilgængeligt, og vi må konstatere, at vi ikke kommer det nærmere, og derfor må kunne forventes enkelte fejl og/eller uklarheder i den 4-årige periode.

EDK kvitterede for Landbrugsstyrelsens opdateringer af statistikken, som er et vigtigt redskab for erhvervet.

b) Økonomi

Ved kvartalsopfølgningen for 3. kvartal var der et mindre overskud på 22.704 kr. på herkomstkontrollen (53153). Hvilket er nogenlunde i overensstemmelse med forventningen ved gebyrvurderingen foretaget primo 2021, hvor der blev estimeret med en overskud på 35.045 kr. på ordningen - for hele året. Derfor følger gebyret pt. det budgetterede for 2021.

Gebyrprognosen efter løbende kvartalsopdateringer [indsat af REF]

Udgifter	643.668 kr.
Indtægter	659.049 kr.
Sum	15.381 kr.

6. Diskussionspunkter

a) Nye skadevoldere i Danmark

Landbrugsstyrelsen har fra Iben Thomsen, IGN, fået oplyst, at *Sirococcus tsugae* (Cedar Blight) nu er konstateret i Danmark, nemlig på Thisted kirkegård. De har straks sat en sanering i værk.

Se også

https://videntjenesten.ku.dk/raadgivning/spoergsmaal_og_svar/park_og_landskab/cedern_aale/

Det er jo ikke en karantæneskadegører, men der skal måske være lidt opmærksomhed i planteskoler med ceder. Symptomerne med de lyserøde nåle er heldigvis ret karakteristisk.

Vi har også fået flere meldinger om etablerede angreb af buksbom-halvmøl. Den er fx fundet både på Arboretet og Frilandsmuseet. Udviklingen følges, og det næste trin kommunikationsmæssigt bliver forhåbentligt et Videnblad.

Der er i år bemærkelsesværdigt mange angreb af en galhveps på agern.

https://videntjenesten.ku.dk/raadgivning/spoergsmaal_og_svar/park_og_landskab/galhve

[ps agern/](#) Hvis I får indberetninger om, at det har påvirket frøhøsten i eg, så vil IGN gerne vide det ved Iben M. Thomsen.

b) Anmeldelseskemaer til kåring

Udkast til reviderede anmeldelseskemaer KAAR 1-3 medsendes dagsordenen. Desuden medsendes forslag til nyt anmeldelseskema KAAR 4 for kloner. Skemaerne skal gælde fra 1. januar 2022.

Bemærkninger modtages gerne.

BBJ introducerede de væsentligste ændringer i udkastet til nye skemaer og udtrykte et ønske om, at de væsentligste oplysninger fra anmeldelseskemaet gentages i en header i indberetningsskemaet i bilaget, som så kunne fungere som stambogsblad og lægges på styrelsens hjemmeside. BBJ påpegede, at kravet om sunde planter nu er medtaget i alle skemaer. GFP sagde, at det er dejligt, at skemaet bliver opdateret, så der ikke er låste felter, der ikke kan skrives i og det bliver nemmere at bruge. En ny ramme med standardiserede oplysninger vil være et stort skridt fremad, derfor vil det være vigtigt at afsætte ressourcer til en generel opdatering af informationer om kåringerne.

c) Minimum antal kloner og underretningspligt

Se drøftelse på møde i Kåringsudvalget den 16. august, hvor punktet blev drøftet under pkt. 5, referatets side 20. Der ønskes en drøftelse med henblik på at fastlægge retningslinier for hvor meget, man genetisk kan ændre i en frøplantage efter den er blevet kåret? Spørgsmålet opstår, da man næsten altid kårer en frøplantage, før den er tyndet færdig. Men det betyder så, at man ændrer på den efter kåringsudvalget har indstillet den til kåring og Landbrugsstyrelsen har godkendt den. Er der brug for at lægge grænser ind for, hvor meget man må ændre den? Eller hvornår der skal forlanges en helt ny kåring? Eller skal kåringsudvalget i hvert tilfælde godkende ændringerne inden frøplantagen indstilles til kåring af kåringsudvalget.

Reglerne skal efterfølgende præciseres i bekendtgørelse om forstligt formeringsmateriale.

EDK introducerede emnet og sagde, at kåringsudvalget løbende drøfter dette og der har været en vejledende retningslinie om minimum 20 kloner. En frøplantage kares typisk, når den er klar til frøhøst. I begyndelse kan den være på fx 100 kloner, som efterfølgende tyndes ned til fx 20 kloner. Det betyder, at frøkildeereren ændrer det godkendte produkt over tid. Kåringsudvalget har drøftet, hvor langt man må gå ned i antal kloner, hvis kåringen skal kunne opretholdes efterfølgende. Der bør være nogle brede kriterier med et eller andet minimum. Kåringsudvalget lægger op til en minimumsbarre for, hvor langt man må gå ned i genetisk diversitet og hvilke kriterier, man må tynde efter. Hvis stambogsbladene bliver lagt ud, vil det være problematisk, hvis der efterfølgende sker en væsentlig tynding, derfor bør der være krav om, at man sender et opdateret stambogsblad efter tynding.

MJ sagde, at det især bliver vigtig i forbindelse med afprøvede frøplanter, hvor vi har med statistiske beregninger at gøre og hvor de enkelte enheder bidrager til, om man kommer over eller under barren. Det betyder, at man ren statistisk kan miste sin kåringsværdighed. Der kan ske nogle retningsændringer undervejs, når man lader sine frøkilder udvikle sig, fx i forhold til luseresistens. Det vigtigste er, at brugerne ved, at denne ændring er sket.

GFP sagde, at det er godt med en deklaration og øget information om frøkilderne. Ved anmeldelsen angiver man allerede, hvad man har tænkt sig at gøre i forhold til tynding af

frøkilden på sigt. Og alle frøanlæg vil jo blive tyndet i en årrække. Derfor bør man heller ikke være for nidkær og være mere pragmatisk, når der er tale om avlsværdier for forstlige kvaliteter og retvoksethed, så man ikke skal bestille en ny redegørelse fra en forskningsinstitution igennem en ny kåringsvurdering. Det er vigtigt, at det ikke bliver unødigt bureaukratisk. BBJ sagde, at det ikke har været på at tale, at der skal kræves en ny kåring. Ændringen handler mere om at skabe transparens og sikre en ordentlig varedeklaration. MAB sagde, at det ikke er noget, som vi har drøftet i styrelsen, men vi vil nok lægge os op ad anbefalingerne fra kåringsudvalget.

d) Kommissionsbeslutning for forstligt formeringsmateriale om midlertidig ligestilling for afprøvet materiale

EU-Kommissionen har tidligere vedtaget en retsakt, der giver medlemsstaterne mulighed for at vedtage ligestilling for visse arter og 3.- lande i forhold til import. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/DA/TXT/PDF/?uri=CELEX:02008D0989-20150101&from=EN>

Landbrugsstyrelsen vil høre udvalget, om det har relevans for Danmark.

PLJ sagde, at både Schweiz og Norge er vigtige lande og det derfor er vigtigt, at medlemsstaten er bemyndiget til at give dispensationer. UKN bekræftede at det var vigtigt også med de proveniensanbefalinger, der ligger fx for bøg.

Forklarende tekst og spørgsmål indsat af referent efter mødet:

Ovenstående ordning giver mulighed for at medlemsstaterne kan dispensere fra importreglerne for nedenstående arter og kategorier:

Land	Arter	Kategori
Canada	Alle	»lokaltbestemt«, »udvalgt« og »kvalificeret«
Schweiz	Alle	»lokaltbestemt«, »udvalgt« og »kvalificeret«
Det Forenede Kongerige	Alle	»lokaltbestemt«, »udvalgt« og »kvalificeret«
Norge	Alle	»lokaltbestemt«, »udvalgt« og »kvalificeret«
Serbien	Alle	»lokaltbestemt«, »udvalgt« og »kvalificeret«
Tyrkiet	Alle	»lokaltbestemt«, »udvalgt« og »kvalificeret«
USA	Alle	»lokaltbestemt«, »udvalgt« og »kvalificeret«

Vi har ikke kendskab til tidligere ansøgninger i henhold til beslutningen og kan oplyse, at ordningen er udløbet 31. december 2019, da EU-Kommissionen har glemt at forlænge den. Det betyder derfor, at vi ikke har mulighed for at give dispensationer pt. og indtil en ny tilsvarende beslutning vedtages.

Men der er allerede vedtaget generel ligestilling på visse betingelser for nedenstående lande, arter, kategorier og type grundmateriale:

Land	Art	Kategori	Type grundmateriale
------	-----	----------	---------------------

Belarus	Picea abies Karst.	Lokalitetsbestemt	Frøkilde, bevoksning
Bosnien-Hercegovina	Pinus nigra Arnold	Lokalitetsbestemt	Frøkilde, bevoksning
Canada	Alle arter og kunstige hybrider	Afprøvet	Bevoksning, frøplantage, familieforældreplante(r), klon, klonblanding
Makedonien	Abies alba Mill	Lokalitetsbestemt	Frøkilde, bevoksning
Norge	Alle arter og kunstige hybrider	Afprøvet	Bevoksning, frøplantage, familieforældreplante(r), klon, klonblanding
Serbien	Alle arter og kunstige hybrider	Afprøvet	Bevoksning, frøplantage, familieforældreplante(r), klon, klonblanding
Schweiz	Alle arter og kunstige hybrider	Afprøvet	Bevoksning, frøplantage, familieforældreplante(r), klon, klonblanding
Tyrkiet	Alle arter og kunstige hybrider	Afprøvet	Bevoksning, frøplantage, familieforældreplante(r), klon, klonblanding
USA	Alle arter og kunstige hybrider	Afprøvet	Bevoksning, frøplantage, familieforældreplante(r), klon, klonblanding

Det følger af KOMMISSIONENS BESLUTNING af 23. december 2008 om bemyndigelse af medlemsstaterne, i henhold til Rådets direktiv 1999/105/EF, til at træffe afgørelser om, hvorvidt forstligt formeringsmateriale, der skal importeres fra visse tredjelande, frembyder samme sikkerhed som forstligt formeringsmateriale produceret i Fællesskabet (2008/989/EF).

Det ser ud til at denne mulighed hidtil har været tilstrækkelig, men Landbrugsstyrelsen hører gerne, hvis der er yderligere behov, så vi kan rejse dem overfor EU-Kommissionen.

e) Store udfordringer med træer og grønt til Storbritannien

Ifølge Korte Meddelelser nr. 881 fra Danske Juletræer – træer & grønt er der udfordringer med træer og grønt til Storbritannien. Danske Juletræer – træer & grønt skriver: Storbritannien er vores tredjestørste eksportmarked for juletræer og hovedparten af eksporten sker fra Danmark i uge 45 og 46 med levering hos de britiske kunder i uge 47 og 48. Sekretariatet har været i dialog med flere speditørfirmaer, som eksporterer træer til Storbritannien og alle melder om en forventelig meget svær eksport i 2021. Et firma anbefalede ligefrem, at man skulle søge at sælge træerne til alle andre lande end Storbritannien, da man frygtede kaos med usikre leverancer til tårnhøje priser og med en risiko for forsinkelser i tolden med deraf følgende øget risiko for skader på træer eller grønt, som igen kunne føre til reklamationer fra slutkunden.

Landbrugsstyrelsen vil høre udvalget om en status og eventuelle bemærkninger.

CJC sagde, at det var en udløber af chaufførmanglen og ophobning af trailere i Storbritannien: Det er indtrykket, at faste kunder hos speditører har kunnet få leveret, men speditørerne har ikke taget nye kunder ind. Der har været logistiske udfordringer og med træer over og under tre meter i forhold til plantesundhedscertifikater for afskårne juletræer, da standarden ikke sondrer mellem dem. Nogle producenter har fået deres træer opholdt til kontrol i Storbritannien. Derfor er det vigtigt at skrive, at træerne er under tre meter og derfor ikke er omfattet af plantesundhedskontrol, og det er totalhøjden, der måles, og ikke handelshøjden til opbøjet gren eller topskud. MAB supplerede, at der ikke er uenighed i forhold til plantesundhedskravene, men Told, der har nogle udfordringer, men at det kører bedre end forventet. Styrelsen er opmærksom på, at der bliver nogle nye krav til næste år, så vi er interesseret i at følge med i, hvad der eksporteres i år, så vi har en idé om, hvad det vil betyde for erhvervet og styrelsen, når der næste år skal udstedes certifikater for de skovede juletræer til Storbritannien. CJC sagde, at det også kan være svært at sondere for klippegrønt om det kommer fra træer, der er over eller under tre meter.

7. Eventuelt

a) Næste møde

Er aftalt til 6. oktober 2022.

b) Tidsfrister vs. faglighed

TT nævnte en dispensationssag om nogle kloner, hvor indsamling er anmeldt for sent og afgørelsen går mere på tidsfrister end på det faglige. I lyset af mangelsituationen blev styrelsen opfordret til at vægte det faglige aspekt fremfor tidsfristen.

c) Klimaforandringer

PLJ spurgte, om man ser på mulighed for at indhente frøkilder fra sydligere forekomster i lyset af klimaforandringerne, fx vintereg fra Frankrig. EDK sagde, at det gør man i høj grad. Man ser på behov i fremtidens plantemateriale efter stabilitet og effekten af klimaændringer som vigtige parametre. Fx i bøg afprøver IGN nye arter sammen med NST. Det tager lang tid, men arbejdet er begyndt for 30 år siden, fx i forhold til hvor meget vi kan flytte tingene geografisk og hvad der er det vigtige ved fremtidens klima, er det temperaturen eller nedbøren.

Bilag. Statistik 2020/2021

Træart	Kåringsnummer	Kg
Abies normanniana	FP.1100	384
Abies normanniana	FP.1000	97
Abies normanniana	FP.1001	13,4
Abies normanniana	FP.1001	63,8
Abies normanniana	FP.246	132
Abies normanniana	FP.251	131,8
Abies normanniana	FP.259	30
Abies normanniana	FP.266	356
		1208
Picea sitchensis	FP.250	10,4
		10,4
Pinus sylvestris	FP.227	13,9
Pinus sylvestris	FP.257	13,4
		27,3
Prunus avium	FP.414	59,3
Prunus avium	FP.662	16,5
		75,8
Tillia platyphyllos	FP.643	33,8
		33,8

Træart	Kåringsnummer	Kg
Abies normanniana	F.834	36,2
Abies normanniana	F.844	77,6
Abies normanniana	F.665	273
		386,8
Castanea sativa	F.859	215,2
		215,2
Picea omorika	F.862	27,1
		27,1
Pinus nigra	F.820	8,2
		8,2
Prunus avium	F.791	86
		86
Quercus rubra	F.816	1475
		1475

Træart	Kåringsnummer	Stk.
Populus maximowiezii x trichocar	K.4	210000
Populus maximowiezii x trichocar	K.6	142000
Populus maximowiezii x trichocar	K.7	248700
		6000700

Import i 2020-2021	Sum af Antal	Enhed
Abies fraseri	40	Kg
USA		
Abies bornmülleriana	100	Kg
Tyrkiet		Kg
Castanea sativa	150	Kg
Georgien		Kg
Cedrus libani	125	Kg
Tyrkiet		
Fagus sylvatica	850	Kg
Schweiz		Kg
Hamamelis virginiana	4,79	Kg
USA		
Picea sitchensis	1	Kg
USA		
Pseudotsuga menziesii	33,67	Kg
USA		
Quercus petraea	8755	Kg
Norge		

Import på den aftalebaserede ordning 2020-2021			
Abies nordmanniana	24000	Kogler	Kg
Ambrolauri, Georgien			
Abies nordmanniana	15000	Kogler	Kg
Apsheronk / Krasnodar kraj, Rusland			
	39000	Kogler	Kg
Abies nordmanniana	7558,7	Frø	Kg
Ambrolauri, Georgien			